

ZVLÁŠTNOSTI BOJOVÉ ČINNOSTI DĚLOSTŘELECTVA V POČÁTEČNÍM OBDOBÍ VÁLKY

V bojové činnosti dělostřelectva v počátečním období války bude mnoho zvláštností, které vyplývají jednak z možností a předpokládané činnosti nepřítele, jednak z toho, že dělostřelectvo bude z počátku jedním z hlavních prostředků, který může napadat nepřátelská vojska ještě na přístupech k hranicím a tím zdržovat jejich postup nebo alespoň podstatně zeslabit první nápor nepřítele.

Je třeba si uvědomit, že dělostřelectva bude z počátku značný nedostatek, a proto bude nutno provádět rychlý a účelný manévry.

Veškeré přípravy a přesuny bude třeba zvlášť pečlivě utajit, aby nepřítel nemohl prvním úderem podstatně narušit bojeschopnost dělostřelectva.

1. Možné použití dělostřelectva a tanků nepřítele v počátečním období války a příznaky napadení s tohoto hlediska

Před počátečním obdobím války nemusí nezbytně předcházet zostření mezinárodního napětí. Rovněž nelze počítat s vypovězením války útočnickem nebo s jiným formálním způsobem zahájení války, nýbrž s přímým útokem na území napadeného státu.

Je třeba předpokládat, že útok bude podniknut po nenadálých hromadných atomových úderech s rozvinováním vojsk z chodu bez zaujetí výchozího položení. Na úsecích, kde neskýtá terén v pohraničním pásmu výhodné podmínky zejména pro rozvinování tankových a obrněných svazků z chodu, použije útočník nejdříve pravděpodobně lehkých obrněných pluků k získání důležitých přechodů.

Hromadného atomového úderu se kromě prostředků vojenských vzdušných sil útočníka (letounů i řízených střel TM-61 MATADOR) mohou zúčastnit i dělostřelecké prostředky atomového napadení, které jsou dislokovány v západním Německu, nebo mohou být přisunuty z větší hloubky.

Útočící svazky budou mít kromě organického dělostřelectva k dispozici pro útok i určitou část posilového dělostřelectva, a to polního i protiletadlového. Je třeba počítat i s použitím posilových raketometných oddílů a samostatných praporů chemických minometů. Možno však — podle současného početního stavu ozbrojených sil Severoatlantického paktu na západoevropském válčišti — předpokládat, že počty posilového dělostřelectva budou v počátečním období války menší než běžné normy posílení americké armády pro útok. Tuto otázku je třeba neustále sledovat, poněvadž případná přesunutí dalších polních dělostřeleckých skupin a protiletadlových dělostřeleckých skupin ze Spojených států severoamerických do Evropy nebo formování posilového dělostřelectva u západoněmecké armády může vést k nutné revisi tohoto předpokladu.

Lehké obrněné pluky mohou zahájit útok i bez posilového dělostřelectva. Svazky útočící z chodu budou zpravidla podporovány skupinami sborového dělostřelectva a z divisiho dělostřelectva jen skupinou všeobecné podpory divise. Ostatní dělostřelectvo zpravidla nebude zaujímat palebná postavení, nýbrž bude začleněno v pochodových proudech obrněných a tankových skupení (pěších pluků). Je třeba počítat s tím, že palebná postavení děl-

střelectva budou již předem vyměřena, po případě zčásti i vybudována, takže dělostřelectvo je bude zaujímat co možná nejkratší dobu před zahájením útoku.

Úderná síla pozemních vojsk útočících z chodu má být vytvářena především hromadným použitím tanků. Je třeba proto počítat s použitím obrněných a tankových svazků v prvním sledu útočníka. Bude-li v prvním sledu použito i pěších svazků, budou určitě zesíleny samostatnými tankovými skupinami (prapory) těžkých tanků. Prozatím — podle současného početního stavu ozbrojených sil Severoatlantického paktu na západoevropském válčišti — lze předpokládat, že norma zesílení v počátečním období války bude menší, než uvádějí běžné normy americké armády pro útok.

Vydeme-li z těchto zásad možného použití dělostřelectva a tanků nepřítele v počátečním období války a z rozmístění a početního stavu dělostřelectva a tanků ozbrojených sil Severoatlantického paktu na západoevropském válčišti, můžeme usuzovat s tohoto hlediska na některé příznaky napadení:

1. zvětšování počtů posilového dělostřelectva, protiletadlového dělostřelectva a tanků přesunem nových jednotek zejména ze Spojených států severoamerických do Evropy a formováním nových jednotek, zejména u západoněmecké armády;

2. přesun dělostřeleckých prostředků atomového napadení z mírových posádek do prostorů blíže k pohraničnímu pásmu tak, aby z těchto prostorů mohly během jedné noci zaujmout palebná postavení a být ještě téže noci nebo za svítání připraveny k provedení atomových úderů;

3. reorganisace mírových dělostřeleckých skupin rozmístěných na západoevropském válčišti tak, aby tvořily ucelené skupiny co do složení vhodné k vytváření divisního nebo sborového dělostřelectva (mírové složení dělostřeleckých skupin je totiž většinou velmi nesourodé, na příklad od oddílů 105mm houfnic až po oddíly 240mm houfnic v jedné skupině), a přesun těchto nově vytvořených skupin do prostorů rozmístění vševojskových svazků, do prostorů, z nichž mohou zaujmout palebná postavení během jedné noci, nebo do prostorů možných palebných postavení;

4. budování, po případě i zaujímání pozorovatelů a v nejakutnějších případech i palebných postavení v pohraničním pásmu;

5. zvýšená činnost průzkumných prostředků (zejména radiolokačních) v pohraničním pásmu, po případě i přímé použití (rozvinutí) polních pozorovacích dělostřeleckých oddílů.

2. Zvláštnosti bojového použití dělostřelectva

a) Zaujetí bojové sestavy dělostřelectva

Je nutno předpokládat, že napadený stát nebude mít z počátku k dispozici velký počet sil, a proto musí řešit obranu těmi silami, které má v okamžiku napadení k dispozici.

Proto nutno předpokládat, že se svazky budou bránit na široké frontě, přehrazovat zvlášť důležité směry a vytvářet podmínky pro provedení odvetných protiúderů a pro přechod do protiútoků.

Proto nutno počítat s tím, že v počátečním období války bude možno použít jen organického dělostřelectva bránících se svazků a armádního or-

ganického dělostřelectva. Je možné i to, že toto dělostřelectvo bude muset plnit svoje úkoly ne na plných počtech. Toto dělostřelectvo bude zaujímat prostory soustředění, čáry rozvinutí nebo palebná postavení již předem v míru prozkoumaná a připravená a topograficky vyměřená. Teprve postupem doby budou tyto útvary a jednotky doplněny na plné válečné počty.

Teprve v dalším průběhu počátečního období války budou k zesílení obrany přisunovány další dělostřelecké útvary nebo svazky z prostředků hlavního velitelství.

Vyvedení organického dělostřelectva svazků bránících se v prvním sledu musí být dokonale sladěno s vyvedením vševojskových svazků, musí být předem plánováno a nacvičeno.

Vyvádění dalšího dělostřelectva přisunovaného k frontě je již řízeno štábem bránící se armády a musí být podřízeno plánu obranné operace. To znamená, že veškeré přesuny tohoto dělostřelectva musí být sladěny s vševojskovým plánem vyvedení útvarů a svazků.

Při přesunech dělostřelectva nutno klást zvlášť velký požadavek na co nejrychlejší provedení přesunů a co nejrychlejší zasazení tohoto dělostřelectva ve prospěch boje svazků prvních sledů. Proto bude zvlášť důležité provádět včasný průzkum os přesunů, které mohou být cílem nepřátelského atomového a leteckého napadení. Rovněž důležité bude vyvést co nejdříve průzkumné jednotky těchto dělostřeleckých útvarů a svazků do prostoru jejich činnosti, aby před jejich příchodem mohly provést nejnutnější průzkumné a topografické práce.

Při volbě os přesunu je nutno se vyhýbat průmyslovým, politickým a význačným komunikačním uzlům, které mohou být cílem úderů zbraněmi hromadného ničení nepřítele.

Zvláštností dělostřelecké pořádkové služby bude zpravidla to, že se omezí v součinnosti se vševojskovou pořádkovou službou na regulaci průchodu soutěskami, přepravami a velkými městy, zatím co regulace ostatních úseků pochodových os bude prováděna péčí a prostředky přesunujících se útvarů a svazků.

b) Zvláštnosti rozdělení a uskupení dělostřelectva a plánování jeho manévru

Vzhledem k tomu, že se svazky prvního sledu budou bránit na široké frontě a že hlavní úsilí obrany může být v některých úsecích položeno na první nebo druhé pásmo obrany, budou i některé zvláštnosti v použití dělostřelectva.

Je třeba se přidržovat zásady, že není účelné rozptylovat všechno dělostřelectvo po celé obranné frontě, při tom však zabezpečit svazky prvního sledu aspoň minimálním zesílením tak, aby od počátku mohly samostatně vést boj. Vždy bude nutno ponechat část dělostřelectva v dělostřelecké záloze armády a umisťovat ji do takových prostorů, aby mohla co nejkratším manévrem zasáhnout na nejohroženější směr do prostoru hlavního odporu.

Proto budou zesilovány divise prvního sledu jednou až dvěma dělostřeleckými brigádami a prostředky dělostřeleckého průzkumu. Přitom je nutno počítat, že divise, které působí na samostatných směrech, je třeba zesilovat kanonovým dělostřelectvem, aby mohly samostatně vést boj s nepřátelským dělostřelectvem a napadat daleké cíle.

Na směr hlavního odporu je nutno vytvářet armádní dělostřeleckou skupinu v hodnotě nejméně dvou dělostřeleckých brigád.

Rovněž nebude účelné posilovat divise prvního sledu velkým počtem protitankového dělostřelectva, nýbrž naopak vytvořit nejméně dvě silné dělostřelecké protitankové zálohy armády, které budou plánovat zásahy k přehrazení důležitých tankových směrů. Jen divise na nejnebezpečnějším směru bude moci být vzhledem k nedostatku prostředků zesílena částí protitankového dělostřelectva.

Při rozdělování organického, po případě přiděleného dělostřelectva u divisi prvního sledu nutno vždy vycházet z úkolu útvarů a svazků. Protitankové dělostřelectvo nutno soustřeďovat na přehrazení jednotlivých nebezpečných tankových směrů. Na těchto směrech je nutno vytvářet co nejhlubší protitankovou obranu. Rovněž ostatní dělostřelectvo nutno soustřeďovat na tyto směry, a to s využitím manévru palbou i pohybem. U divisi, které mají všechny pluky v prvním sledu a přehrazují několik důležitých směrů, nebude účelné vytvářet divisní dělostřeleckou skupinu, ale dělostřelectvo, které by ji vytvářelo, včlenit přímo do plukovních dělostřeleckých skupin. V každém případě je však nutno vytvářet dělostřelecké protitankové zálohy divise, aby měl velitel divise prostředek, jímž by mohl uplatňovat svůj vliv na boj na důležitém tankovém směru.

Bude-li na některém úseku obranného pásma položeno úsilí na druhé pásmo obrany, není účelné zesilovat útvary bránící první pásmo obrany dělostřelectvem a toto dělostřelectvo přidělovat útvarům bránícím druhé pásmo obrany.

Rozmísťování dělostřelectva vzhledem k tomu, že se svazky brání na široké frontě, nebude činit potíže. Proto je nutno vždy dodržovat zásadu, aby výbuchem jedné atomové pumy nebylo možno vyřadit více než jeden dělostřelecký oddíl i méně.

Jedním z rozhodujících činitelů, který může mít podstatný vliv na průběh boje v počátečním období války, je manévr dělostřelectvem. Tento manévr bude prováděn s cílem

- zesílit palebnou sílu dělostřelectva na směr hlavního úderu nepřítele po jeho odhalení;
 - zesílit protiletadlovou obranu na nejohroženějších směrech;
 - zesílit protitankovou dělostřeleckou obranu vojsk na nejdůležitějších směrech;
 - vytvořit nové dělostřelecké protitankové zálohy a dělostřelecké zálohy armády;
 - zesílit svazky provádějící protiúder nebo zaujímající obranu v operační hloubce;
 - provádět operační klamání nepřítele.
- Manévr dělostřelectvem je možno provádět
- dělostřeleckými útvary včleněnými do dělostřelecké zálohy armády;
 - dělostřeleckými protitankovými útvary včleněnými do dělostřeleckých protitankových záloh armády;
 - dělostřelectvem přiděleným svazkům prvního sledu;
 - ve výjimečných případech organickým dělostřelectvem bránících se svazků.

Předem je nutno připravit v součinnosti se vševojskovým štábem plán manévru dělostřelectva v několika variantách. Tyto předem plánované varianty připravené na základě vyhodnocení možné bojové činnosti nepřítele však nevyklučují provedení i neplánovaného manévru dělostřelectvem.

c) Zvláštnosti organisace dělostřeleckého průzkumu

V počátečním období války bude možno použít jen organických dělostřeleckých průzkumných prostředků svazků a průzkumný dělostřelecký pluk armády, ba dokonce je třeba počítat i s tím, že tyto prostředky budou plnit své úkoly dočasně i se sníženými počty. Proto musí být snahou při provádění skryté mobilisace jednak přednostní doplnění všech těchto jednotek, jednak vytvoření nových jednotek.

Při dělostřeleckém zabezpečení obrany na široké frontě je třeba prostředky průzkumného dělostřeleckého pluku armády rozdělit především mezi armádní dělostřeleckou skupinu a mezi svazek (svazky) zaujímající obranu na samostatném směru. Bude-li svazek na samostatném směru zesílen částí prostředků průzkumného dělostřeleckého pluku armády, použije jich u divízní dělostřelecké skupiny na směru hlavního odporu. Organických průzkumných dělostřeleckých baterií tohoto svazku je pak výhodné použít u plukovní dělostřelecké skupiny pluku přehrazujícího jiný důležitý směr.

Po zjištění příznaků možného napadení útočníkem lze uvažovat především o použití radiolokačních pátračů, po případě i radiolokačních stanic k zjišťování pohyblivých pozemních cílů, jestliže jejich použití dovoluje terén. Ostatní průzkumné prostředky budou rozvinuty zpravidla až v době vydání rozhodnutí pro zaujetí obrany vševojskovými svazky.

Průzkum prostorů soustředění, os přesunu a především i čar rozvinutí bojové sestavy a její vyměření musí být provedeny přednostně již v míru. Přitom je třeba důkladně promyslet i nutný manévř použitými průzkumnými prostředky v průběhu obranné operace do hloubky.

Zvláštní důležitosti nabývá zejména manévř k zabezpečení protiúderu, neboť ani v této době nelze ještě počítat s přidělením posilových průzkumných prostředků. Průzkum bojové sestavy dělostřelectva na předvídaných obranných čarách a její vyměření pro tento případ lze zpravidla též připravit do jisté míry ještě do zahájení zjevného nepřátelství.

Co se týká prostředků dělostřeleckého vzdušného průzkumu, možno počítat s jejich použitím, to jest se zahájením jejich činnosti až po přímém útoku nepřítele. Do té doby musí respektovat vzdušný prostor byť i nepřátelského státu. Po zjištění příznaků možného napadení útočníkem je třeba včas dbát na vyvedení dělostřeleckého průzkumného leteckého pluku zpod atomových úderů nepřítele na polní letiště.

Obrana na široké frontě si vyžádá větší decentralisaci prostředků dělostřeleckého vzdušného průzkumu. To se týká především přidělení určitého počtu vzletů stíhacích letounů již od začátku svazku bránícímu se na samostatném směru. Kromě toho se to týká i širokého použití vrtulníků, a to až v plukovních dělostřeleckých skupinách na důležitých směrech. Ke štábu dělostřelectva svazku na samostatném směru je třeba vyčlenit styčného důstojníka s pojítky od dělostřeleckého průzkumného leteckého pluku.

Je třeba počítat s tím, že prostředků dělostřeleckého vzdušného průzkumu (jejich vzletů) bude v počátečním období války vždy jen omezený počet, neboť musí zůstat jako prostředek hlavního velitelství zachovány i k zabezpečení budoucího přechodu do útoku.

d) Zvláštnosti použití protitankového dělostřelectva

Vzhledem k rozsáhlému použití tanků nepřítele v útočné operaci je jasné, že v počátečním období války bude velmi důležitá protitanková obrana, která bude charakterisována četnými zvláštnostmi:

1. Obrana bude organisována na široké frontě při značném nedostatku protitankových prostředků.

2. Nejdříve bude použito k přehrazení tankových směrů organických protitankových prostředků; s příchodem přidělených protitankových prostředků nutno zpravidla počítat až později.

3. Potřebné hustoty protitankových hlavní nutno dosáhnout manévrem protitankových záloh divisi a armády.

4. V protitankové obraně bude ve větší míře než obvykle používáno tanků.

V počátečním období války budou divise zaujímat obranu na široké frontě. Proto bude zvlášť důležité správně vyhodnotit tankové směry a účelně využít protitankových prostředků. Přitom je zvlášť důležité využít všech přirozených překážek a dříve zřízených zátarasů a jejich systém účelně doplnit dalšími zátarasy v souladu s organizací protitankových paleb. Cílem je vytvořit co nejhlubší protitankovou obranu.

Je jasné, že otázka rozdělení a rozmístění protitankových prostředků bude záviset na konkrétní situaci a na důležitosti tankových směrů, a proto ji nelze řešit šablonovitě. Jeví se však účelným soustředit na vyhodnocené tankové směry praporní, plukovní a někdy i část divisních protitankových prostředků na úkor toho, že ostatní úseky obrany budou oslabeny a boj s tanky nepřítele převezme pěchota při použití prostředků pro boj s tanky zblízka.

Z toho, co bylo uvedeno, vyplývá, že nelze hovořit o dosažených hustotách v pásmu obrany divise, nýbrž o hustotě protitankových prostředků na jednotlivých tankových směrech.

K uplatnění vlivu na průběh obranného boje, jakož i k doplnění potřebné hustoty protitankových hlavní je nutno vytvářet dělostřelecké protitankové zálohy u pluku v síle baterie 107mm bezzákluzových kanonů (do roty tanků), u divise do protitankového dělostřeleckého oddílu (protitankového dělostřeleckého pluku), v armádě pak nejméně dvě dělostřelecké protitankové zálohy (DPTZ) v síle protitankového dělostřeleckého pluku až brigády.

Plánování manévru DPTZ v obranném boji má veliký význam a tento význam je ještě větší v počátečním období války při poměrně malých hustotách protitankových hlavní na jednotlivých směrech. Proto velitel dělostřelectva divise musí zapláňovat zásahy DPTZ v souladu se zásahy DPTZ armády, která působí v pásmu obrany divise, jakož i se zásahy POZ a ohňometných prostředků. Zásahy DPTZ armády nutno plánovat na pravděpodobné směry útoku nepřítele (2 až 3 čáry rozvinutí), jakož i k zabezpečení protiztečí a protiúderů.

Vytvoření a obsazení protitankových rajónů bude výjimkou vzhledem k nedostatku prostředků. Je možno plánovat vytvoření plukovních a divisních protitankových rajónů z divisního kanonového dělostřelectva, ve výjimečných případech z organického nebo přiděleného protitankového dělostřelectva.

Armáda bude plánovat a postupně organisovat vybudování postavení armádních protitankových rajónů, k jejichž obsazení může být použito DPTZ armády nebo nově přidělených prostředků.

Cílem protitankové obrany v počátečním období války musí být vyčerpat a zastavit masový útok tanků nepřítele vytvořením hluboké protitankové obrany a vytvořit podmínky k provedení rozhodného protiúderu.

Po provedení protiúderu je hlavním úkolem protitankových prostředků (záloh) zabezpečit dosažené čáry a zabránit nepřátelským tankovým úskupením probít se z obklíčení.

e) Zvláštnosti bojové činnosti dělostřelectva při vedení boje

Činnost dělostřelectva bude od počátku charakterisována nedostatkem prostředků, vyplývajícím především z šířky fronty, a různou hustotou hlavní na jednotlivých úsecích fronty, což plyne ze skutečnosti, že útok nutno očekávat na jednotlivých směrech tak, jak jsou dány horskými přechody. Obojí si vyžádá přípravy rozsáhlého manévru, jak už bylo popsáno.

Nedostatek prostředků, ať už celkový nebo na určitém úseku fronty, nesmí však vést k nečinnosti a k úplné ztrátě iniciativy.

Boj s nepřítelem musí dělostřelectvo zahájit ihned, jakmile nepřítel naruší ozbrojenými silami, ať už pozemními nebo vzdušnými, prostor státu. Zahájení palby však bude pravděpodobně vázáno na souhlas hlavního velitelství. Jedním z prvních úkolů bude podpora činnosti pohraničních vojsk, po případě předsunutých odřadů, budou-li vyslány k jejímu zesílení. Cílem této činnosti bude nedovolit nepřátelským průzkumným jednotkám a diverním skupinám proniknout na naše území, podporovat boj pohraničních vojsk a předsunutých odřadů o státní hranice a zabezpečit jejich odchod za přední okraj hlavního pásma obrany při útoku hlavních sil nepřítele.

S hlavními silami nepřítele, které budou přicházet z hloubky a rozvíjet se k útoku z chodu, musí dělostřelectvo zahájit boj od maximálního dostřelu dalekými palebnými napadeními a hromadnými a soustředěnými palbami s cílem narušit sestavu nepřítele, donutit ho k rozvinutí hlavních sil dříve, než dosáhnou státních hranic, a desorganisovat jeho systém velení. Zároveň musí rušit rozvinování nepřátelského dělostřelectva a umlčováním a osleповáním pozorovaten mu zabránit ve vedení přesné palby. K plnění těchto úkolů bude použito i raketových prostředků, budou-li k dispozici.

Při obraně na široké frontě v počátečním období války nebude možno soustředit dostatek prostředků na jednom nebo na více úsecích fronty k provedení protipřípravy způsobem obvyklým v obranné operaci za normálních podmínek. V daném případě bude nutno provádět na jednotlivých směrech (v součinnosti s letectvem, po případě s použitím atomových zbraní) mohutné údery na přicházející a rozvíjející se proudy nepřítele a na dělostřelectvo v palebných postaveních, při čemž však zpravidla nebude možno dosáhnout takového rozsahu jako při protipřípravě. Tyto údery se budou provádět všemi prostředky, které budou na daném směru k dispozici, protože

nelze v této době předpokládat možnost manévru z hloubky nebo podél fronty jednak pro velké vzdálenosti, jednak proto, že útok nepřítele bude pravděpodobně prováděn současně na několika směrech a směr hlavního úderu se pravděpodobně ještě neprojeví.

Cílem těchto úderů bude především získat čas, rozrušit bojovou sestavu nepřítele a narušit systém jeho velení.

Nejvhodnějším okamžikem k zahájení oněch úderů je doba rozvinování hlavních sil nepřítele do praporních a rotních proudů, kdy dochází k zpomalení postupu a nahromadění živé síly a techniky nepřítele. Za tím účelem je třeba včas předem vyhodnotit možné čáry rozvinutí a cesty, po nichž se mohou nepřátelská vojska rozvíjet, a na tyto prostory plánovat palby.

Je však pravděpodobné, že nepřítel se zahájením rozvinování vojsk bude provádět atomové údery a zahájí dělostřeleckou a leteckou přípravu zteče, především na naše baterie. Bude tedy velmi obtížné a odpovědné určit správně okamžik zahájení úderu, aby bylo zabezpečeno, že vlastní dělostřelectvo předejde v úderu nepřítele.

V těchto úderech, které mohou do jisté míry plnit úkoly protipřípravy, nutno pokračovat až do zahájení boje o přední okraj vlastní obrany. Výhodou pro jejich provádění je ta okolnost, že nepřítel bude v mnoha případech nucen procházet soutěskami horských přechodů a překonávat celé pásmo zátarasů. Kromě toho v některých případech bude přední okraj vlastní obrany dosti vzdálen od státních hranic, což poskytne dělostřelectvu čas k opakovanému napadání nepřítele.

Pro veškeré tyto palby nutno už při plánování počítat s použitím chemického střeliva plněného především otravnými látkami k zamoření terénu. Je však nutno mít na paměti, že vlastní použití chemické zbraně bude možno uskutečnit až na rozkaz hlavního velitelství, který bude dán jen tehdy, použije-li chemických zbraní nepřítel.

Při boji o hlavní pásmo obrany nebude v činnosti dělostřelectva podstatných zvláštností kromě těch, které vyplývají z povahy obrany na široké frontě. Tato okolnost si vyžádá provádění rozsáhlého manévru z pasivních nebo méně ohrožených úseků na ty úseky, kde se projeví hlavní úder nepřítele. Manévr se však bude provádět i z hloubky. V souvislosti s tím nutno se zmínit o zvláštnosti v použití dělostřelecké zálohy, jejímž předním úkolem bude zvýšit hustotu dělostřelectva na nejohroženějším úseku. K tomu účelu bude se zpravidla přidělovat svazku zasazovanému k obraně druhého pásma obrany, po případě svazkům provádějícím protiúder.

Novou dělostřeleckou zálohu nutno vytvořit především z přiděleného, výjimečně i z divisního dělostřelectva na pasivních nebo méně ohrožených úsecích. Je nutno zdůraznit, že všeobecný nedostatek prostředků nesmí vést k závěru, že není účelné ponechávat část těchto prostředků v záloze. Naopak, čím méně je prostředků, tím je záloha důležitější.

Zvláštní otázkou je vytváření nových dělostřeleckých protitankových záloh po zasazení dosavadních.

Tuto otázku je možno řešit jednak vytvořením silných záloh na počátku operace (je-li k tomu dostatek prostředků) a jejich zasazováním po částech, jednak vytvářením nových záloh z protitankového a kanonového dělostřelectva, po případě i z tanků divisi na pasivních nebo méně důležitých směrech. V krajním případě je možno k boji s tanky použít i kanonových dělo-

střeleckých brigád z armádní dělostřelecké skupiny. Tato otázka je tím vážnější, uvážíme-li, že fronta nebude mít pravděpodobně na samém počátku války žádné další prostředky, jimiž by mohl armádu zesílit nebo které by mohl v její prospěch zasadit.

Provedení protiúderu bude mít podstatný vliv na průběh celé obranné operace a může rozhodnout o jejím výsledku. Dělostřelectvo musí spolehlivě umlčet nepřítele před frontou i na bocích vojsk provádějících protiúder. Vzhledem na pravděpodobný nedostatek prostředků bude nutno provést manévry dělostřelectvem z pasivních nebo méně ohrožených úseků na bocích vltomu nepřítele. Přitom nesmí být úplně oslabena obrana na směru, kde nepřítel vede hlavní úder. Přestože provedení protiúderu bude předním úkolem, nesnižuje se význam úkolu zastavit nepřítele a přinutit ho zasadit druhé sledy.

Pro provedení protiúderu je možno již předpokládat další zesílení prostředky hlavního velitelství, je však třeba mít stále na vědomí, že toto zesílení nemusí být provedeno, zvláště vytvoří-li se podmínky k provedení protiúderu v prvních dnech války.

Vzhledem na menší množství dělostřelectva bude zpravidla nutno, aby dělostřelectvo plnilo své úkoly postupně, což však předpokládá pečlivé zhodnocení pořadí důležitosti úkolů a maximální využití bojových možností dělostřelectva.

Zpravidla bude mít dělostřelectvo za úkol přehradnými palbami zastavit postup nepřítele, zabránit rozšíření průltomu nepřítele do stran a zabezpečit udržení výchozího položení nebo čáry rozvinutí k protiúderu. Zabezpečit vyjití vojsk k protiúderu z chodu a jejich rozvinutí. Dále provést palébný přepad na první sledy a baterie útočícího nepřítele a při vyrazení protiúderu podporovat tento protiúder mohutnou hromadnou a soustředěnou palbou, při čemž dělostřelecká podpora může být provedena postupným soustředěním palby na hloubku praporů prvního sledu nepřítele a dále soustředěnými a hromadnými palbami na vyžádání. Bude-li použito atomových zbraní k podpoře protiúderu, bude úkolem dělostřelectva zarámovat umlčené prostory přehradnými a hromadnými palbami a chránit boky vojsk využívajících mezer po atomových úderech.

Protitankové dělostřelectvo, hlavně dělostřelecké protitankové zálohy, budou mít za úkol udržet určenou čáru a po vyrazení protiúderu zabezpečovat jeho boky.

Bude-li protiúder úspěšný a podaří-li se obklíčit větší uskupení nepřítele, musí dělostřelectvo zabránit přisunu a zasazení operačních záloh nepřítele, odrazit pokusy nepřítele o probití z obklíčení a podporovat vlastní vojska na vnitřní frontě obklíčení při likvidaci obklíčeného nepřítele. Zároveň nutno zabezpečit obnovený přední okraj obrany. Plnění těchto úkolů se v podstatě neliší od dosud známých zásad.

Po úspěšném provedení obranné operace nutno předpokládat, že bude následovat přechod do protiútoku, který bude proveden nově zmobilizovanými silami, při čemž se však k němu připojí i část vojsk, která dosud bojovala v obraně. Bojová činnost dělostřelectva se při přechodu do útočné operace nebude podstatně lišit od normálních podmínek, je však třeba uvážit, že budou k dispozici další prostředky, které bude nutno urychleně přisunout do úseku průltomu a předem připravit s využitím dosavadních prostředků

jejich rozvinutí a zaujetí bojové sestavy. Rovněž je třeba mít na zřeteli tu skutečnost, že svazky a útvary, které bojovaly v obraně, mohou mít značné ztráty, které nebude možno brzo nahradit.

3. Zvláštnosti použití protiletadlového dělostřelectva

Činnost protiletadlového dělostřelectva jako nejmohutnějšího pozemního prostředku PVO nabývá v období nenadálého napadení nepřítelem zvláštního a velkého významu. Poněvadž protiletadlové dělostřelectvo plní svůj úkol v boji s nepřátelskými prostředky vzdušného napadení, je nutno si všimnout předpokládané činnosti vzdušného nepřítele v období příprav a provedení nenadálého napadení nepřítelem.

Podle názorů odborníků západních armád je kladem výjimečný důraz na použití letectva, které jako rozhodující zbraň zasahuje při nenadálém napadení nepřítele dříve, než vejdou do boje pozemní armády, s úkolem

- provést hromadné a atomové údery na objekty operačního a strategického významu s cílem ochromit hospodářská, politická, komunikační a spojovací střediska nepřítele, znemožnit dopravu, zásobování a narušit provádění doplňování vojsk, po případě narušit nebo znemožnit provádění mobilisace;
- rozbít uskupení letectva nepřítele ještě na zemi hromadnými a atomovými údery na letiště a nedovolit mu provést odvetné údery;
- rozdrtit a zničit sklady pro zásobování vojsk; především sklady zbraní hromadného ničení;
- napadat pozemní vojska na přesunech a v prostorech soustředění, nedovolit jejich přesun k zesílení obrany státních hranic, ničit bližší operační zálohy nepřítele a nedovolit mu připravit a provádět protizteče nebo protiúdery.

Hlavní snahou nepřátelského letectva při nenadálém napadení bude vybojovat a udržet nadvládu ve vzduchu. Tento úkol bude plnit strategické i taktické letectvo, při čemž strategické letectvo bude především ničit letectvo nepřítele na jeho letištích v zápolí, ničit důležité objekty leteckého průmyslu a napadat ostatní důležitá hospodářská a politická střediska nepřítele při použití zbraní hromadného ničení. Taktické letectvo nepřítele bude provádět údery při použití atomových zbraní na železnice, komunikace, mosty, přepravy, velitelská stanoviště, spojovací uzly a prostory soustředění vojsk s cílem narušit přípravy nepřítele k odrazení nenadálého napadení, znemožnit přesuny a soustřeďování vojsk a materiálu a narušit činnost vojskového týlu. Při příchodu nepřátelských svazků k státním hranicím podílí se na atomové, dělostřelecké a letecké přípravě, zabezpečuje shoz atomových pum na plánované cíle, napadá bojovou sestavu dělostřelectva nepřítele, soustředěné zálohy a druhé sledy a působí zvláště na ty cíle, které nebyly zničeny atomovými údery. Po překročení státních hranic nepřátelskými vševojskovými svazky podporuje taktické letectvo pozemní vojska, pokračuje v boji za udržení nadvlády ve vzduchu ničením letectva nepřítele na zemi i ve vzduchu a provádí údery na vojska nepřítele při jeho protiztečích a protiúderech.

Na základě teorií o použití letectva a ostatních prostředků vzdušného napadení při nenadálém napadení nepřítelem je vidět, že jedním z nejdů-

ležitějších prostředků, které zasáhnou první do boje s nepřítelem, budou prostředky PVO. Úkolem prostředků PVO v období nenadálého napadení nepřítelem bude

- zabezpečit nerušenost činnosti týlu při provádění příprav k odražení nenadálého napadení nepřítelem, t. j. provádění případné mobilisace, doplňování vojsk, soustřeďování sil a prostředků, nerušený provoz v průmyslových, hospodářských a spojovacích střediscích a p.;
- aktivní činností všech prostředků PVO ve vzájemné součinnosti působit nepřátelským prostředkům vzdušného napadení citelné ztráty s cílem znemožnit plnění jejich úkolů.

Poněvadž stíhací letectvo, které je nejmohutnějším prostředkem PVO, nepůsobí zpravidla v rámci armády, stává se nejdůležitějším pozemním prostředkem PVO armády protiletadlové dělostřelectvo.

Úkolem vojskového protiletadlového dělostřelectva v období příprav a provedení nenadálého napadení nepřítelem bude

- nedovolit vzdušnému nepříteli způsobit našim vojskům ztráty, ať už jsou v mírových posádkách nebo v prostorech soustředění;
- zabezpečit vojska při doplňování lidmi a materiálem;
- zabezpečit před úderem vzdušného nepřítele přesuny vojsk do nařízených prostorů s důrazem na tankové a mechanisované svazky a dělostřelectvo;
- zabezpečit nerušenou činnost vojskového týlu a zabránit vzdušnému nepříteli v provádění vzdušných úderů na sklady munice a materiálu;
- zabezpečit vojska při zaujímání obrany k odražení nenadálého úderu nepřítele;
- bránit před hromadnými a atomovými úderem vzdušného nepřítele vojska vedoucí boj s pozemním nepřítelem a zabezpečit přípravy a provedení protizteči a protiúderů.

Aby mohlo protiletadlové dělostřelectvo zabránit vzdušnému nepříteli v nenadálém napadení vojsk, bude nutno už při zjištění prvních příznaků příprav nepřítele k nenadálému napadení ihned aktivovat vojskové protiletadlové dělostřelectvo s úkolem bránit vojska v mírových posádkách nebo v prostorech soustředění a zabezpečit případné provádění mobilisace. Protiletadlové dělostřelectvo bude zaujímat bojovou sestavu vzhledem k pravděpodobné činnosti vzdušného nepřítele s důrazem na obranu tankových a mechanisovaných vojsk, dělostřelectva a skladů munice a materiálu. Vzhledem k důležitosti včasného aktivování protiletadlového dělostřelectva bude nutné, aby také protiletadlové dělostřelectvo bylo přednostně doplňováno lidmi a materiálem.

Při aktivování vojskového protiletadlového dělostřelectva nabývají také velkého významu otázky protiletadlového dělostřelectvého průzkumu vzdušného prostoru a v souhlase s nimi i otázky organizace a řízení palby. Podřízené aktivované svazky a útvary protiletadlového dělostřelectva dostanou od štábu dělostřelectva armády v potřebném rozsahu

- tabulku kódů pro identifikaci vlastního letectva;
- způsob udávání cílů;
- závěry o organizaci součinnosti s prostředky PVOS;

- frekvenci hlásné služby a radiotechnických prostředků PVO armády;
- opatření proti radiolokačnímu rušení nepřítelem;
- nařízení pro zabezpečení spojení.

Správně a hlavně včas organisovaný průzkum vzdušného prostoru prostředky vojskového protiletadlového dělostřelectva zabezpečí na jedné straně včasné získání a dodání zpráv o vzdušném nepříteli, na druhé straně zabrání prozrazení radiolokačního systému a zabrání také prozrazení prostorů soustředění vojsk.

Další zvláštnost použití protiletadlového dělostřelectva v období nenadálého napadení nepřítelem je dána organisací obrany vševojskové armády. Soustředěná činnost vzdušného nepřítele při podpoře boje pozemních vojsk bude při použití hromadných a atomových úderů směřovat především k tomu, aby naše vojska nestačila provést protiúder, který se stane vrcholnou fází obranné operace armády. Vzdušný nepřítel se bude snažit znemožnit soustředění a přesuny protiúderného uskupení na čáru zasazení a provedení protiúderu. Uskupení protiletadlového dělostřelectva musí být v souhlase s rozhodnutím velitele armády pro obranu řešeno tak, aby hlavními silami protiletadlového dělostřelectva bylo bráněno protiúderné uskupení v prostorech soustředění, při přesunech na čáru zasazení a při vlastním provedení protiúderu. Spolehlivé zabezpečení přípravy a provedení protiúderu před atomovými a hromadnými údery vzdušného nepřítele dává záruku úspěšného splnění úkolů obranné operace.

Při řešení uskupení protiletadlového dělostřelectva nebude výhodné zesilovat svazky prvního sledu armády, neboť, jak už bylo uvedeno, budou se zpravidla bránit na široké frontě, a nebudou tedy hlavním objektem nepřátelského letectva pro hromadné a atomové údery. V daném případě budou zpravidla nabývat většího významu jako objekt protiletadlové dělostřelecké obrany svazky na druhém pásmu obrany.

Bude výhodné s přihlédnutím ke konkrétní situaci v období zaujímání obrany vyřešit rozdělení prostředků protiletadlového dělostřelectva tak, aby dostatek prostředků spolehlivě bránil hlavní uskupení armády na směrech úderu nepřítele s důrazem na vojska na druhém pásmu obrany, část sil aby zabezpečila VS armády a týlové objekty armády a hlavní síly protiletadlového dělostřelectva aby zabezpečily přípravu a provedení protiúderu. Vzhledem k tomu, že při nenadálém napadení nepřítelem budou rychlé svazky nepřítele zpravidla útočit na směrech, bude v obranné operaci armády nutno používat velmi často manévru protiletadlovým dělostřelectvem na ohrožené směry. Je proto nutné, aby uskupení protiletadlového dělostřelectva předvíдалo možnost tohoto manévru a aby manévr protiletadlovým dělostřelectvem mohl být uskutečňován především z hloubky. Při možném tempu útoku nepřátelských svazků postupujících při nenadálém napadení s využitím atomových úderů zpravidla na směrech nelze počítat s rokádním manévrem protiletadlového dělostřelectva s boků a z pasivních úseků fronty. Při vytváření bojových sestav a uskupení protiletadlového dělostřelectva v obranné operaci armády bude nutno volit uskupení protiletadlového dělostřelectva tak, aby na rozhodujících směrech v rozhodujících údobích boje bylo dosaženo platnými řády požadované hustoty protiletadlových dělostřeleckých hlavních na 1 km fronty.

4. Zvláštnosti velení a organizace spojení

Pevného spojení, a tedy i velení lze dosáhnout v počátečním období války těmito opatřeními:

- zajištěním oklikových spojovacích cest po stálém permanentním (vzdušném i kabelovém) vedení ke všem dělostřeleckým svazkům a útvarům, aby při vyřazení hlavní spojovací cesty bylo hned k dispozici oklikové spojení (telefonní, dálkopisné);
- ihned po vyhlášení poplachu je třeba vyslat styčné důstojníky s radiovými stanicemi a pohyblivými pojítky k starším dělostřeleckým náčelníkům;
- je rovněž účelné vyslat směrové důstojníky s dopravními prostředky (s automobily nebo s vrtulníky) k podřízeným dělostřeleckým svazkům a útvarům;
- dále je třeba pečlivě připravit radiové spojení, to znamená připravit radiové síť velitelského, součinnostního, týlového a hlásného spojení svazků a útvarů tak, aby u každé radiové stanice byly všechny provozní údaje a ve všech štábech všechny pomůcky pro utajení velení.

Až do zahájení nepřátelského útoku pozemními silami je povoleno vysílat radiem jen jednotkám hlásné služby a protiletadlovému dělostřelectvu při řízení palby, bylo-li narušeno linkové spojení. U svazků a útvarů pozemního dělostřelectva je přísný zákaz radiového vysílání až do zahájení nepřátelského útoku. Tento zákaz radiového vysílání platí i nadále pro svazky a útvary, které nejsou v dotyku s nepřítelem. Radiové stanice všech svazků a útvarů jsou na příjmu v pohotovosti k provozu pro případ vyřazení nenadálého nepřátelského útoku pozemními silami nebo vzdušnými výsady.

Kromě toho začleňují všechny svazky a útvary přijímače do radiové sítě výstrahy PVOS nebo do radiové sítě výstrahy armády (divise).

Vzhledem k tomu, že v počátečním období války bude nutno organisovat obranu na široké frontě, velmi se zvětší vzdálenosti mezi jednotlivými velitelskými stanovišti. K uskutečnění linkového spojení s armádními dělostřeleckými svazky a pro spojení s veliteli dělostřelectva divisi bude nutno v plné míře využívat stálé síť ministerstva spojů. Při zajišťování vedení na této síti je třeba brát v úvahu možnost napadení měst zbraněmi hromadného ničení a pravděpodobné vyřazení telefonních ústředí. Proto je třeba vyžadovat především taková vedení, která obcházejí pro válku důležitá centra, která budou cílem nepřátelských vzdušných napadení.

V dělostřeleckých svazcích (skupinách, útvarech a zálohách), kde vzdálenosti nepřesahují více než 20 km, bude možno široce rozvinout linkovou telefonní síť při použití polního telefonního kabelu.

Při vedení obranného boje a při protiúderech bude hlavním pojítkem radio, směrové spojení a spojení pohyblivými pojítky (vrtulníky). Vzhledem k velkým vzdálenostem bude nutno organisovat radiové i směrové spojení pomocí mezistanic s plným využitím retranslace a přepojování radiových a směrových spojů.

Musí být učiněna všechna opatření, aby nedošlo k rozvrácení našeho radiového spojení nepřátelským radiovým rušením.

Při přeskupování dělostřelectva bude účelné vytvářet dělostřelecké skupiny a zálohy tak, aby zbytečně nedocházelo k velkým změnám ve velení, a tedy i v organizaci spojení, a to vzhledem k tomu, že by včas nepronikly potřebné provozní údaje k útvarům a jednotkám.

Při protiúderech a při přejití armády do protiútoků není již v organizaci velení a spojení podstatných zvláštností.

5. Zvláštnosti materiálně technického zabezpečení bojové činnosti vojsk

Materiálně technické zabezpečení vojsk materiálem dělostřeleckého vyzbrojování bude jedním z nejdůležitějších a nejobtížnějších úkolů.

Bude třeba urychleně provést ostření (dokompletaci) munice u vojsk i ve skladech a sestavení (kompletaci) speciální munice.

Vzhledem k tomu, že nepřátelské atomové a letecké údery budou vedeny na takové cíle, jejichž vyřazení může podstatně oslabit protivníka, tedy i na sklady munice a dělostřeleckého materiálu, bude nutno včas organizovat a provést vyvezení zásob z dosavadních míst do decentralizovaných polních skladů, a tak je uchránit před ztrátami.

K uvedeným úkolům bude třeba nejen určitého času, ale i značného množství pracovních sil a dopravních prostředků.

Aby byl zabezpečen manévr municí, bude třeba vytvářet pohyblivé zálohy munice — letučky. Tyto pohyblivé zálohy munice je třeba umisťovat tak, aby co nejkratším manévrem mohla být doplňována munice na nejdůležitějších směrech. Zvláště důležité je stanovit, kolik munice má být složeno v hlavních palebných postaveních, aby při případném odchodu vojsk nemusela být ponechána na místě a tím ztracena. Rovněž je třeba urychleně vybavit dělostřelecké dílny náhradními součástkami.

V počátečním období války nelze počítat s okamžitým zahájením válečné výroby munice, a proto bude nutno po určitou dobu vystačit s mírovými zásobami. Z toho plyne požadavek nejvyšší hospodárnosti při používání munice.

Závěr

Úkolem tohoto článku bylo především poukázat na podstatné zvláštnosti v bojové činnosti dělostřelectva v počátečním období války. Je třeba mít na mysli, že řada opatření k zvýšení bojové pohotovosti a připravenosti dělostřelectva musí být provedena předem, již v době zvyšujícího se mezinárodního napětí.

Názory uvedené v tomto článku mají dát podklad pro další rozvíjení vojenskovo vědecké práce v tomto směru. Je možno řešit ještě četné další otázky, jako jsou otázky součinnosti, práce dělostřeleckých velitelů a štábů, účasti dělostřelectva při operačním maskování a p. Rovněž je žádoucí, aby bylo zaujato kritické stanovisko k tomuto článku a aby dělostřelečtí velitelé a důstojníci dělostřeleckých štábů svými poznatky a názory dále rozvíjeli a prohlubovali uvedené myšlenky.

Zpracoval kolektiv příslušníků MNO/VD